

2020 – ANUL IORGA, ANUL SĂMĂNĂTORIȘTILOR (VIII):

iubesc acest popor bun, blând și omenos! - trecutul ca oglindă?

- de-un cosmopolitism sec, amar, sceptic... - tiparul formei ce vie se dezvoltă!

Iubesc acest popor bun, blând și omenos ... popor nevinovat

El evocă trecutul ca oglindă, ca măsură de comparație și ca îndemn la lupta de conservare națională ...

geniu nu poate fi rău, ... un om de spirit e totdeauna rău!

Oamenii noștri (...) sunt de-un cosmopolitism sec, amar, sceptic ...

Noi am rupt-o cu trecutul, fie ca limbă, fie ca idee, fie ca mod de a privi și cugeta ...

La noi vezi istorici ce nu cunosc istoria, literați și jurnaliști ce nu știu scrie, actori ce nu știu juca, miniștri ce nu ...

„inteligenta” noastră, o generație de amploiați și de semidocti, oameni cari calculează cam peste câți ani vor veni ei la putere ...

șagunism - tribunism - sămănătorism

Anul Iorga

Anul sămănătorilor

Ilarie Chendi

Picu Pătrut

Continuăm reproducerea din lucrarea “**Eminescu și vremea sa**”, a criticului literar tribunist Ilarie Chendi: « „Față cu cea mai mare parte a scriitorilor noștri moderni și se impune simțământul că ei **nu sunt pentru public, nici publicul pentru ei; că ei nu sunt inele în lanțul continuității istorice a culturii noastre**, ci, cum s-ar zice, **extra-muros**. Și asta este soarta oricărei culturi importate atât de nefirești ca a noastră, ce n-a făcut drumul lung al condensării ideilor în creierul poporului, **ci este inel din dezvoltarea unui cap străin**” ... Scriitorul deci, ca simțire și mentalitate, trebuie să fie expresia tipică a rasei sale; toată activitatea lui să pornească din spiritul și cercul de gândire al acesteia; să păstreze “**tiparul formei ce vie se dezvoltă**”; să stea în strânsă **legătură de continuitate** cu trecutul, căci numai astfel va putea înrâuri asupra vieții intelectuale și culturii poporului său. Cum poetul, mai mult ca oricare alt individ, trebuie să se simtă drept o entitate a neamului său, ne-o spune Eminescu și în următoarea notiță răzleață, scrisă - ca multe altele ale sale - în nemțește: “**Nu pierd niciodată ocazia de-a lua parte la petrecerile populare**. Ca un prieten pasionat al poporului, când acesta se adună în mase, simt că sunt o parte a totalității. E ceva dumnezeiesc în acest sentiment, așa cum orice serbare a poporului mi se pare o sărbătoare sufletească, o **rugăciune cucernică**. Într-un asemenea moment parcă deschid un mare Plutarch și din fețele cele vesele sau de o tristeță ascunsă, din mersul vioi sau obosit, din legănarea și din gesturile diferite citesc biografiile

unor oameni fără nume, dar nimeni nu va putea înțelege pe cei renumiți, fără a fi simțit vreodată pe acești necunoscuți” (n.a.: În judecățile aceste Eminescu a fost influențat în parte și din studiile făcute la Viena. În caietele lui găsim notițe luate după un curs de psihologie etnică, “*Einleitende Gedanken über Völkerpsychologie*, Viena, 1871).

Și în acest “**sentiment dumnezeiesc**” ne explicăm și dragostea lui cea mare pentru literatura populară - un alt element principal ce trebuie să fie la baza literaturii naționale. (...)». Ilarie Chendi surprinde cititorul și prin inedite însemnări ale lui Eminescu, din care reproducem: «**Ce să vă spun? Iubesc acest popor bun, blând și omenos, pe spatele căruia diplomații croiesc hârtii și rezbele, zugrăvesc împărății ... iubesc acest popor nevinovat, care geme sub măreția tuturor palatelor de gheață ce i le așezăm pe umeri (...).** În special din istoria românilor din Ardeal, l-a însuflețit figura lui Horia, pe care-l preamărește în juvenilele sale „**Horiade**”, un ciclu de poezii început prin 1866, rămas neterminat. (n.a.: „Horia. Să priveasc’ Ardealul lunei îi e rușine/ C-a robii copiii-i pe sub mâini străine./ Ci-ntr-un nor de abur, într-un val de ceață,/ Își ascunde tristă galbena ei față. ...”). În jurul poetului Mureșanu și a războiului din 1848 a dat întâile contururi ale unui tablou dramatic (fragment scris la 1869), cu o introducere romantică.

Din toate aceste, afară de nota războinică, se observă adesea și-o rază de optimism, mândria de-a-și fi văzut neamul triumfând secole de-a rândul. În multe elemente dușmane ce ne înconjoară, el găsea adeseori un prilej de înălțare: „**Ai încheșat furtuna, ca să înalți stejarii, / Iar ca să-nalți românii, Tu ai creat barbarii ...**”.

Astfel Eminescu era singurul poet care, din proprie intuiție, cunoștea întreg neamul românesc, singurul care s-a însuflețit de poezia și istoria noastră întreagă; el a visat o glorie unitară și o cultură unitară pentru toți românii și cea mai puternică dovadă a legăturilor lui cu acest popor sunt inspirațiunile poetice din „**La arme!**” și „**Doina**”, în cari se dezvălește soarta și ținta comună a noastră a tuturor și în care idealismul lui național își atinge apogeul». Eminescu satirizează cosmopolitismul: «...vorbind cu un tânăr din Ardeal (tipul sârmanului Dionis), îi zugrăvește astfel stările din București. „**Oamenii noștri (din București) sunt de-un cosmopolitism sec, amar, sceptic, ba și mai mult, au frumosul obicei de a iubi orișice-i străin și a urî tot ce-i românesc. Noi am rupt-o cu trecutul, fie ca limbă, fie ca idee, fie ca mod de a privi și cugeta, căci astfel n-am putea trece în ochii Europei de națiune civilizată. La noi vezi istorici ce nu cunosc istoria, literați și jurnaliști ce nu știu scrie, actori ce nu știu juca, miniștri ce nu știu governa, financieri ce nu știu calcula și de aceea atâta hârtie mângălită fără nici un folos, de aceea atâtea țipete bestiale, care umplu atmosfera teatrului, de aceea atâtea schimbări de ministere, atâtea falimente.** Vei afla mai lesne oameni cari pun la vot existența lui D-zeu decât sufletele înarmate de limba și datinele străbunilor, decât inimi închinătoare lui D-zeu, sau minți ocupate pe cestiunile de viață ale acestui popor, căruia îi scriem pe spate toate fantasmagoriile falsei noastre civilizațiuni ...

Cât despre „**inteligența**” noastră, o generație de ampoliați și de semidocti, oameni cari calculează cam peste câți ani vor veni ei la putere - e o inteligență falsă, care cunoaște mai bine istoria Franciei decât a României, fiii unor oameni veniți din toate unghiurile, oameni cari au făptura și caracterele de la tații greci și bulgari și numai numele de la muma - **dizgrațiata**

România.” Când prezentul îl judecă cu atâta aparat critic, cu așa obiectivitate, Eminescu nu poate fi numit un simplu „landator temporis acti”, un cântăreț nostalgic al vremilor apuse. **El evocă trecutul ca oglindă, ca măsură de comparație și ca îndemn la lupta de conservare națională, cum o face orice luptător idealist.** Aici nu este un plângător deznădăjduit și resignat pe ruinele trecutului glorios, e un cântăreț specific al rasei sale, intonând o întregă gamă națională, de la domoalele accente ale poeziei populare până la registrele stridente ale unui marș barbar de revoluție, până la exclusivismul de rasă, ce culminează în proza lui politică, în blestemele împotriva „sedimentelor de cocote și pungăși”, cum numea el pe tinerii degenerați, produși de pătura suprapusă elementului românesc».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-anul-iorga-anul-samanatoristilor-viii-iubesc-acest-popor-bun-bland-si-omenos-150544.html>

În: *Tribuna*, 23 februarie 2020